

بررسی مصوبات کمیسیون تلفیق بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور هدفمند کردن یارانه‌ها (تبصره «۱۴» لایحه)

چکیده

تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ به موضوع هدفمند کردن یارانه‌ها اختصاص دارد. در تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ همانند قانون بودجه سال ۱۳۹۷، در راستای ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه مقرر شده است همه منابع و مصارف موضوع قانون هدفمندسازی یارانه‌ها گزارش شود. به علاوه اینکه مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۷، در بند «الف» این تبصره تأکید شده است که تمامی دریافتی‌ها (منابع) مندرج در جدول هدفمندی به حساب سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و پس از تخصیص سازمان برنامه و بودجه مطابق جدول هزینه گردد. مهم‌ترین نکات تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ به شرح ذیل است:

- منابع قانون هدفمند کردن یارانه‌ها ۱,۴۰۷ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۷ رشدی ۴۴ درصدی داشته است. سهم زیادی از این رشد مربوط به دریافتی حاصل از فروش صادراتی فراورده‌های نفتی (ردیف (۲) منابع جدول تبصره «۱۴» لایحه بودجه) است. کل منابع هدفمندی ۴۱۹ هزار میلیارد ریال افزایش یافته که ۲۷۸ هزار میلیارد ریال آن (۶۶ درصد) ناشی از افزایش بخش صادرات فراورده‌های نفتی است.

- استفاده از منابع صادرات فراورده‌های نفتی جهت قانون هدفمندی یارانه‌ها مغایر متن قانون هدفمندی یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸ می‌باشد. گفتنی است این ردیف درآمدی به دلیل کمبود منابع و شکست قانون در واقعی شدن قیمت حامل‌ها به منابع هدفمندی اضافه شده است.

- در مورد منابع قانون هدفمندسازی یارانه‌ها گفتنی است تمامی وجوه دریافتی حاصل از فروش آب و برق (شامل منابع سوخت نیروگاه‌ها) جهت حمایت از صنعت آب و برق به شرکت‌های ذی‌ربط برگشت داده می‌شود، اما در خصوص دریافتی‌های حاصل از فروش فراورده‌های نفتی و گاز طبیعی به ترتیب ۳۱ و ۵۰ درصد از درآمدهای مذکور به شرکت‌های ذی‌ربط بازگردانده می‌شود و مابقی پس از کسر عوارض و مالیات بر ارزش افزوده به مصارف هدفمندی اختصاص می‌یابد.

- سهم مصارف سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها ۶۲۶ هزار میلیارد ریال؛ یعنی حدود ۴۴ درصد کل منابع می‌باشد. مصارف سازمان هدفمندی نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۷ که ۴۴۰ هزار میلیارد ریال بود با رشدی ۴۲ درصدی همراه بوده است.

- در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ منابع در نظر گرفته شده برای پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها ۴۱۱ هزار میلیارد ریال است. اختصاص ۴۱۱ هزار میلیارد ریال برای پرداخت یارانه نقدی بدین معناست که در سال ۱۳۹۸ به طور میانگین، هر ماه امکان واریز یارانه نقدی برای ۷۵ میلیون و ۲۷۴ هزار نفر وجود خواهد داشت. البته با توجه به رشد جمعیت و با فرض عدم حذف ۳ دهک پُردرآمد، تعداد یارانه‌بگیران تا پایان سال ۱۳۹۸ مرز ۷۹ میلیون نفر را رد خواهد کرد.

مهم‌ترین ایرادهای تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور

- توسعه منابع قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه از فروش داخلی حامل‌های انرژی به صادرات فراورده‌های نفتی

مختصص منحن علی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال سوم

شماره ثبت:
۵۲۵

شماره چاپ:
۱۲۹۳

تاریخ چاپ:
۱۳۹۷/۱۱/۲۴

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
سایر دفاتر: مطالعات
انرژی، صنعت و معدن
مطالعات مالیه عمومی
و توسعه مدیریت

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۳۱۰۱۶۳۳۹

تاریخ انتشار:
۱۳۹۷/۱۲/۷

• **عدم اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه:** تأمین منابع هدفمندی از محل صادرات فرآورده‌های نفتی موجب شده است دولت در راستای اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و افزایش قیمت حامل‌های انرژی گام بر ندارد. به طوری که بجز خوراک گاز پتروشیمی‌ها و سوخت گاز صنایع فولاد هیچ افزایش قیمتی در سایر حامل‌های انرژی دیده نمی‌شود.

• اعتبار یک هزار میلیاردی اشاره شده بند «ی» تبصره «۶» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ در ردیف‌های (۱۰)، (۱۳) و (۱۸) جدول تبصره «۱۴» تفکیک شده و هریک از شرکت‌های گاز، برق و آب موظف شده‌اند سهم مشخصی از این هزار میلیارد ریال را به آموزش و پرورش پرداخت نمایند، اما موضوع مهمی که باید به آن توجه کرد این است که مصارف موضوع این ردیف‌ها همچنان غیرشفاف است و اهداف کمی که قرار است با پرداخت این هزار میلیارد ریال به آموزش و پرورش محقق شود، مشخص نشده است.

پیشنهادها

۱. همان‌طور که گفته شد تأخیر سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها در پرداخت منابع شرکت‌ها موجب بروز مشکلات بسیاری در فعالیت جاری و روند سرمایه‌گذاری این شرکت‌ها شده است، لذا به منظور جلوگیری از تأخیرهای طولانی مدت سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها، پیشنهاد می‌شود عبارت زیر به عنوان بند «۳» جزء «الف» تبصره «۱۴» الحاق شود.

«سازمان برنامه و بودجه موظف است نسبت به تخصیص سهم شرکت‌های مندرج در جدول فوق متناسب با درصد عملکرد منابع پیش‌بینی شده برای هر شرکت، به صورت یک‌دوازدهم اقدام کرده و گزارش عملکرد این تبصره را در مقاطع سه‌ماهه به کمیسیون‌های اقتصادی، انرژی، برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند. همچنین سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها مکلف است سهم شرکت‌های ملی نفت، پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، گاز و وزارت نیرو را ظرف مدت دو هفته پس از وصول به حساب شرکت‌های ذی‌ربط واریز نماید.»

۲. ردیف (۵) جدول مصارف تبصره «۱۴» موضوع هدفمندی یارانه‌ها به سهم ۱۴/۵ درصدی شرکت ملی نفت از فروش فرآورده‌های نفتی اشاره دارد. این در حالی است که مطابق قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی (۲) سهم شرکت ملی نفت از فروش نفت خام و میعانات گازی به پالایشگاه‌هاست نه فروش فرآورده‌های نفتی، لذا لازم است که عنوان این ردیف به عبارت «۱۴/۵ درصد فروش داخلی نفت و میعانات گازی به پالایشگاه‌های داخلی» تغییر یابد.

۳. با توجه به عوارض زیست‌محیطی مصرف فرآورده‌های نفتی و با استناد به ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده (تخصیص عوارض بنزین و نفت سفید (۱۰ درصد)، نفت گاز (۱۰ درصد) و نفت کوره (۵ درصد)) پیشنهاد می‌شود ردیف ۱ مصارف جدول تفکیک گردد و عوارض شهرداری‌ها در ردیف مجزایی درج شود تا اعتبارات آن در اختیار شهرداری‌های سراسر کشور قرار گیرد و اعتبارات مذکور در شهرهای با آلودگی هوا با نظارت و تأیید سازمان محیط زیست به مصرف برسد. بدین منظور پیشنهاد می‌شود عنوان و مبلغ ردیف ۱ جدول مصارف تبصره «۱۴» به شرح زیر اصلاح شود:

• مالیات بر ارزش افزوده با مبلغ ۶۱۳۷۵ میلیارد ریال

• عوارض سهم شهرداری‌ها با مبلغ ۳۵۰۰۰ میلیارد ریال

۴. با توجه به حجم بالای مطالبات وزارت نیرو از دستگاه‌های دولتی، پیشنهاد می‌شود جزء «۲» بند «الف» تبصره «۱۴» لایحه بودجه به شرح زیر اصلاح شود و اجرای قانون ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی به شرکت توانیر نیز تسری داده شود:

به منظور تحقق کامل ردیف‌های (۳) و (۴) دریافتی‌های (منابع) جدول فوق، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است به استناد ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی و با اعلام شرکت دولتی تابعه وزارت نفت و وزارت نیرو، نسبت به وصول مطالبات سنوات قبل شرکت مذکور از مشترکان اقدام کند. منابع وصولی به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و پس از تسویه سود سهام معوقه و مالیات‌های معوقه شرکت‌های تابعه وزارتخانه‌های نفت و نیرو، باقی‌مانده آن به حساب سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود.